

‘Architect moet vaker rekening houden met schoonmaak en groen’

[Tekst: Ingeborg Hoogsteen]

Goedkoop tapijt met een hoge vervuilingsgraad, onwasbare glazen atriums en met stof beklede stoelen voor incontinentie cliënten. Architecten van zorginstellingen en ziekenhuizen houden bij hun ontwerpen vaak nog nauwelijks rekening met schoonmaak en onderhoud. De zorgsector kan met een goed ontwerp juist geld in de zak houden.

Jan Kreeft, commercieel directeur van ISS Hospital Services in Utrecht, vindt dat architecten te weinig nadenken over praktische zaken. “Meestal worden wij uitgenodigd als het gebouw er al staat. Jammer, tijdens de ontwerpfase kunnen we meedenken over

bijvoorbeeld de beste materiaalkeuzes en hygiëne. Een architect maakt vooral een esthetisch gebouw. Regelmatig vragen wij ons af hoe hij het heeft kunnen verzinnen.”

Zo ziet Kreeft regelmatig vieze tapijten in restaurants van ziekenhui-

Architecten houden volgens Jan Kreeft van ISS Hospital Services vaak nauwelijks rekening met de schoonmaak van bijvoorbeeld glazen atriums. “Die zijn vaak opvallend vies.”

zen en instellingen. "Vaak tapijten met een snelle vervuilingsgraad. De facilitaire dienst probeert het met shampoo schoon te krijgen en krijgt op z'n kop, want het is niet schoon. Onterecht want zij kozen er niet voor. Vervang het door een esthetische, duurzame en praktische vloer zoals een van afgewerkt hout zonder naden." Kreeft verbaasde zich onlangs over met stof beklede stoelen bij zorginstellingen. "Stof! Terwijl daar incontinentie mensen of Alzheimerpatiënten wonen die veel knoeien. Dat is niet slim maar ja, de architect vindt dat mooi."

De commercieel directeur raadt instellingen en ziekenhuizen aan tijdens de ontwerpfase advies te vragen aan schoonmaakbedrijven. Dit voorkomt praktische en logistieke problemen. Kreeft: "Zoals een nieuwgebouwd verpleeghuis met vierhonderd cliënten die één lift met de zorg, schoonmaak- en linnenkamermedewerkers moeten delen."

Ook komt Kreeft bij opdrachtgevers architectonische glazen atriums tegen. "Die opvallend vies zijn omdat de architect geen rekening houdt met hoogwerkers, ladders of liftconstructies. Je verwacht juist bij een ziekenhuis dat het hygiënisch en schoon is."

Het gebouw later aanpassen komt weinig voor. "De architect gaat dwarsliggen omdat zijn intellectueel eigendom wordt aangetast. Ook kost het extra geld waar geen rekening mee is gehouden." Enkele opdrachtgevers huren nu alpinisten in om de moeilijk bereikbare ramen te wassen.

De aanleg van groen bij ziekenhuizen en zorginstellingen is volgens Ronald de Graaf van ISS Landscaping Services vaak een sluitpost. "Maak een buitenruimte waar een broodje gegeten kan worden."

‘Betrekk mensen van de schoonmaak bij bouw en inrichting’

Eurosafe Solutions uit Zwolle heeft vijftien tot twintig van deze klimmers in dienst die op lastig te bereiken plaatsen onderhoud- en schoonmaakwerkzaamheden verrichten. Technisch directeur Rik Zwama: "Veel nieuwe futuristische gebouwen kunnen alleen door abseilers gereinigd worden. Maar ook dakdekkers, bliksembeschermers, aircomonteuren en servicemedewerkers moeten soms op

Eurosafe Solutions heeft klimmers in dienst die op lastig te bereiken plaatsen onderhoud- en schoonmaakwerkzaamheden verrichten.

het dak zijn. Wij adviseren in de ontwerpfase een permanente voorziening als een hekwerk of kabelsysteem mee te nemen. De kosten voor een hoogwerker, steiger of abseilers komen elke keer weer terug, terwijl een permanente voorziening binnen drie tot vijf jaar wordt terugverdiend."

HYGIËNE

Business development manager Paul Snijders van Asito verbaast zich dat hygiëne vrijwel geen rol speelt bij nieuwbouw of renovatie van een instelling. "Een architect maakt blijkbaar nooit schoon, want hij kijkt voornamelijk naar het esthetische. Ieder randje vangt vuil en stof op. Plaats daarom vrij hangend sanitair, een tegelvloer zonder voegen, ingebouwde lampen en werk gladde muren en deuren af met een speciale afneembare verf."

Architecten vergeten vaak de meest praktische dingen, merkt Snijders. "Te weinig afvoeren, waardoor schoonmakers een paar meter extra moppen met een vuile dweil. Schoonmaakmachines die niet door de deur passen. Of een te brede of te smalle gang; is je machine 90 centimeter en je gang 170 centimeter dan kan dat in twee keer. Is die echter 200 centimeter breed dan moet dat

'Een architect maakt blijkbaar nooit schoon; hij kijkt vooral naar het esthetische'

in drie keer. Dat lijkt niet veel, maar als je bedenkt dat een gang wel honderd meter lang is en je wekelijks vijf keer reinigt, dan scheelt dat behoorlijk."

GROENVOORZIENING

Volgens commercieel directeur Ronald de Graaf van ISS Landscaping Services is de aanleg van groenvoorzieningen bij ziekenhuizen en zorginstellingen vaak een sluitpost. "Meestal alleen een grasvlakte en wat bomen om extra parkeerplaatsen te creëren." Die bomen ziet De Graaf regelmatig te dicht op gebouwen staan.

Voor ouderen zijn speciale ouderenbanken met een hogere zit geschikter dan standaardtuinbanken, volgens Wilco Boender van Verheij.

Buitenruimtes moeten verzorgd en uitdagend zijn, vindt Wilco Boender van Verheij Integrale Groenzorg. Op de foto de tuin die zijn bedrijf heeft aangelegd bij een zorginstelling in Rotterdam.

"Als je een eik koopt, is de kroon misschien drie meter in doorsnee; hij kan echter wel twintig meter in doorsnee worden. Ook planten staan regelmatig te dicht op elkaar waardoor ze elkaar verdringen. En houd bij de aanschaf van planten rekening met de ondergrond: klei of zand vereisen een andere beplanting." De Graaf adviseert instellingen wandelpaden aan te leggen waar rolstoelers naar buiten kunnen. "En maak voor medewerkers een buitenruimte waar zomers vergaderd wordt of een daktuin met terras waar medewerkers of bewoners een broodje eten als het lekker weer is."

UITDAGEND

Buitenruimtes bij zorginstellingen en ziekenhuizen moeten verzorgd en uitdagend zijn, zegt Wilco Boender, commercieel manager bij Verheij Integrale Groenzorg. "Zorg voor meerwaarde voor de zorgverlening, patiënten of cliënten. Denk aan een rolstoeltuin, een tuin voor dagbehandelingen, een moestuin of een voel- en geurtuin. Of een buitenfitness met speeltoestellen voor volwassenen." Hij raadt aan de architect te laten weten dat je waarde hecht aan een buitenruimte. "Anders gaat de ruimte op aan parkeerplaatsen en de entree. Mensen waarderen een tuin meer dan je denkt. Sommige architecten weten dat, maar laatst zei één bij een opgeleverd ziekenhuis: zaai maar in met gras."

Met de aanleg van een strakke en moderne tuin bij zorgcentra wordt de plank volledig misgeslagen. "De meeste bewoners zijn van 1930 en willen juist bloeiende planten die lekker ruiken. Kijk naar de doelgroep en zorg dat de buitenruimte afgestemd is op rolstoelen en rollators door geen tuinbanken aan te schaffen die te laag zijn voor mensen met een rollator. Zij kunnen moeilijk door de knieën. Voor hen zijn speciale ouderenbanken met een hogere zit te koop."

De groenvoorziening is vaak een sluitpost, merkt Boender. "Jammer! Reserveer er budget voor, dan is er veel mogelijk. Achteraf is dat vaak lastig. Ook kun je sponsors zoeken; ik ken bedrijven die dergelijke projecten steunen."